

AKTUAR MOLIYA VA BUXGALTERIYA HISOBI ILMIY JURNALI

Vol. 4 Issue 11 | pp. 249-254 | ISSN: 2181-1865

Available online <https://finance.tsue.uz/index.php/afa>

АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИДА КОРПОРАТИВ МОЛИЯНИ БОШҚАРИШНИ РАҚАМЛАШТИРИШ

Махмудов Акмалжон Бахтиёр ўғли

Бизнес ва тадбиркорлик олий мактаби магистранти
“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ “Темирйўлёнилғитамин”
бошқармаси иқтисодиёт бўлим бошлиғи

Аннотация: Ушбу мақола акциядорлик жамиятларида корпоратив молияни бошқаришни рақамлаштиришнинг аҳамиятига, имкониятларига ва муаммоларга бағишланган. Молиявий маълумотларни рақамлаштиришнинг асосий йўналишлари, рақамли платформаларнинг самарадорлиги ва молиявий қарорлар қабул қилишдаги ишончлилиқ асосида ривожланиш мумкинлиги кўрсатилган. Акциядорлик жамиятлари учун рақамлаштиришнинг стратегик аҳамияти, шунингдек, блокчейн, криптовалюта ва сунъий интеллект технологиялари ёрдамида корпоратив молияни бошқаришнинг янгиланган йўналишлари баён этилган. Бу мақола рақамлаштиришнинг келажаги, унинг корпоратив молияни янада самарали бошқаришга таъсири ҳақида муҳим хулосаларни ўз ичига олади.

Калит сўзлар: Рақамлаштириш, Корпоратив молия, Акциядорлик жамияти, Молиявий таҳлил, Блокчейн, Сунъий интеллект, Молиявий қарорлар, Интерактив платформалар.

Abstract: This article is dedicated to the importance, opportunities, and challenges of digitalizing corporate finance management in joint-stock companies. The main directions of financial data digitalization, the effectiveness of digital platforms, and the reliability of financial decision-making processes are highlighted. The strategic significance of digitalization for joint-stock companies is discussed, along with the evolving aspects of corporate finance management through blockchain, cryptocurrency, and artificial intelligence technologies. This article presents important conclusions on the future of digitalization and its impact on improving the management of corporate finance.

Keywords: Digitization, Corporate Finance, Joint Stock Company, Financial Analysis, Blockchain, Artificial Intelligence, Financial Decisions, Interactive Platforms.

Кириш

Акциядорлик жамиятлари иқтисодий тизимда муҳим рол ўйнаётган бўлиб, уларнинг молиявий бошқаруви корхона фаолиятининг муваффақияти ва барқарорлигига катта таъсир кўрсатади. Бугунги кунда корпоратив молияни бошқаришда рақамлаштиришнинг ривожланиши тадбиркорлик муҳитига янги имкониятлар ва самарадорлик олиб келмоқда.

Ҳозирги кунда, корпоратив молия соҳасидаги ўзгаришлар глобал иқтисодий муҳит, янги технологиялар ва автоматлаштиришнинг ижобий таъсири билан боғлиқ. Рақамлаштириш, корпоратив молияни бошқаришдаги энг муҳим инновациялардан бири бўлиб, компанияларга молиявий маълумотларни тез ва аниқ кўриб чиқиш, қарорлар қабул қилиш ва инвестициялар билан боғлиқ стратегияларни ишлаб чиқишда катта ёрдам беради. Молиявий маълумотлар ҳамда таҳлиллар тўпланиш, сақланиш ва улардан фойдаланиш жараёни рақамлаштириш орқали автоматлаштирилади, бу эса молиявий активларни бошқаришни янада аниқ ва самарали қилади.

Рақамлаштириш корпоратив молия бошқарувига янги асбоблар, тезкор қарорлар қабул қилиш механизмини яратиш, молиявий таҳлилларни самарали амалга ошириш имконини беради. Бу жараён молиявий маълумотларни тизимлаштириш, визуализациялаш ва интеграциялаштиришни ўз ичига олади.

Рақамлаштиришнинг корпоратив молияга таъсири

Рақамлаштиришнинг корпоратив молияга таъсири катта. Бу, авваламбор, молиявий маълумотларни тўплаш, таҳлил қилиш ва уларга асосланган қарорларни тез ва аниқ қабул қилиш жараёнларини соддалаштиради.

Автоматлаштирилган тизимлар ва платформаларнинг ёрдамида молиявий ҳисоботлар тўғри ва замонавий усуллар билан амалга оширилади, бу эса ҳисобот берувчи механизмларнинг барқарорлигини таъминлайди. Бундан ташқари, молиявий ризикларни аниқлаш ва минималлаштириш жараёнларини самарали амалга ошириш мумкин бўлади.

Молиявий ҳисоботлар ва таҳлилларнинг автоматлаштирилиши корпоратив молия бошқаришини тез ва аниқроқ амалга оширишга имкон беради. Молиявий маълумотларни рақамлаштириш билан интерактив платформалар ва ишончли тизимлар орқали тезкор қарорлар қабул қилиш мумкин бўлади. Молиявий таҳлиллар, масалан, маркетинг самарадорлиги, инвестицияларга қайтиш ва бошқа иқтисодий кўрсаткичлар борасида ўтказиладиган таҳлиллар жуда аниқ ва шошилинч қарорларни қабул қилишда ёрдам беради.

Корпоратив молияда рақамлаштиришнинг муҳим таъсирларидан яна бири — молиявий стратегияларни ишлаб чиқиш ва уларнинг ижроси. Маълумотларни интеграциялаштириш орқали молиявий стратегияларни ишлаб чиқиш, ва уларни назарий жиҳатдан аниқлаштириш, кўп жиҳатдан тўғри ва натижали қарорлар қабул қилишга олиб келади. Рақамлаштириш орқали, компаниялар ўз молиявий натижаларини тез ва осон баҳолаш имкониятига эга бўладилар. Бу стратегияларнинг самарадорлигини ўзгаришлар билан кузатиш ва керак бўлганда тузатиш имкониятини яратади.

Акциядорлик жамиятларида рақамлаштиришнинг муҳимлиги ва имкониятлари

Акциядорлик жамиятларида рақамлаштириш корпоратив молияни бошқаришдаги асосий тенденцияларнинг бирига айланди. Бу жараён жамиятларнинг молиявий бошқаруви ва ҳисоботларини юқори даражада самарали ва аниқ қилиш имконини беради.

Қарор қабул қилишда молиявий таҳлиллар, прогнозлаш ва рискларни бошқариш жараёнларининг автоматлаштирилиши акциядорларнинг манфаатларини таъминлашга ёрдам беради. Қўшимча имкониятлардан фойдаланиш жамиятлар учун иқтисодий натижаларни яхшилашга, молиявий суриштиришларнинг аниқлигини оширишга ёрдам беради.

Рақамлаштириш, акциядорлик жамиятлари учун нафақат молиявий ахборотнинг аниқ ва ишончли бўлишини таъминлаш, балки компаниянинг умумий ишлаш самарадорлигини оширишда муҳим омиддир. Акциядорлик жамиятлари ўз фаолиятларини молиявий ва ҳисоботга асосланган ҳолда бошқаради, шунинг учун рақамлаштириш билан боғлиқ жараёнлар улар учун стратегияларнинг самарадорлигини ошириш ва тез қарорлар қабул қилишда ёрдам беради.

Корпоратив молияда рақамлаштиришнинг асосий йўналишлари

1. Молиявий маълумотларни рақамлаштириш: автоматлаштирилган тизимлар ва платформалар.

Молиявий маълумотларни автоматлаштириш — бу жараённи тез ва аниқ амалга ошириш учун бир қанча технологиялардан фойдаланишни талаб қилади. Молиявий маълумотларни тўплаш ва сақлашдаги авангард технологиялар, шу жумладан ERP (Enterprise Resource Planning) тизимлари, жамиятлар учун молиявий маълумотларни тизимлаштиришда асосий роль ўйнайди.

2. Молиявий ҳисобот ва таҳлиллар: маълумотларнинг визуализацияси ва интерактив платформалар.

Рақамлаштириш молиявий ҳисоботлар ва таҳлилларни визуализациялаш ва интерактив платформаларда юритиш имконини беради. Бу жараёнлар молиявий кўрсаткичларни тезда таҳлил қилиш ва стратегияларни қайта ишлаш учун керакли маълумотларни олиш имконини яратади.

3. Молиявий хатарларни аниқлаш ва бошқариш: рақамлаштиришнинг хатарлар таҳлиliga таъсири.

Корпоратив молияда рақамлаштиришнинг яна бир муҳим йўналиши хатарларни аниқлаш ва бошқариш билан боғлиқ. Хатарларни аниқлаш ва уларга қарши чоралар кўриш, корпоратив молия бошқарувининг ажралмас қисми ҳисобланади. Рақамлаштириш орқали, молиявий маълумотлар ва таҳлиллар тўпланади, бу эса хатарларнинг ва уларга олиб келиши мумкин бўлган иқтисодий таъсирларни прогноз қилишга ёрдам беради.

Рақамлаштириш, шунингдек, молиявий хатарларнинг даражасини баҳолаш, қарзлар ва активлар билан боғлиқ хатарларни аниқлашда ҳам муҳим аҳамиятга эга. Блокчейн ва сунъий интеллект (AI) технологияларидан фойдаланиш, хатарларни аниқлаш ва уларга ўз вақтида жавоб беришда муҳим роль ўйнайди. Масалан, "Big

Data" va sunʼiy intellekt algoritmlari xatarlarini aniqlash va moлиявий моделларнинг самарадорлигини таъминлашга ёрдам беради.

4. Молиявий маълумотларни интеграциялаштириш ва бирлаштириш: бир жойда маълумотлар ва стратегиялар.

Рақамлаштириш молиявий маълумотларни интеграциялаштириш ва бирлаштириш имконини яратади. Молиявий маълумотларни бир жойда тўплаш, уларни таҳлил қилиш ва тўғри қарорлар қабул қилиш учун зарур бўлган маълумотларни биргаликда ишлаш мумкин. Интеграциялашган тизимлар, хусусан, молиявий тўловлар, ҳисоботлар ва бизнес жараёнларини мувофиқлаштириш имконини беради.

Молиявий маълумотларни бирлаштириш орқали, компаниялар ўзлари учун стратегик режалар ишлаб чиқишда, умумий иқтисодий шароитни ва хатарларни ҳисобга олишда аниқ ва ишончли маълумотлардан фойдаланишади. Бу, шунингдек, компаниялар ва уларнинг акциядорлари ўртасида ишончни ошириш ва қарорлар қабул қилишни осонлаштиради.

Акциядорлик жамиятларида рақамлаштиришнинг афзалликлари

1. Молиявий қарорларни қабул қилишда тезкорлик ва аниқлик

Рақамлаштириш молиявий маълумотларни тез ва аниқ таҳлил қилиш имконини беради, бу эса акциядорлик жамиятларига фаолиятини тўғри йўналишда бошқариш ва молиявий стратегияларни ишлаб чиқишда ёрдам беради.

2. Янгиланган ва ишончли маълумотлар асосида стратегиялар ишлаб чиқиш

Жамиятлар молиявий маълумотларни тезда янгилаш ва ишончли маълумотлар асосида қарор қабул қилиш имконини олади. Бу, ўз навбатида, маркетинг, сармоялаш ва рискларни бошқаришда самарадорликни оширади.

3. Молиявий маълумотларни интеграциялаштириш ва бир жойда сафарбар қилиш

Молиявий маълумотларни интеграциялаштириш ва бир жойда сафарбар қилиш — корпоратив молияни рақамлаштиришнинг муҳим ва самарали йўналишларидан бири ҳисобланади. Ушбу жараён компаниянинг молиявий маълумотларини бирлаштириш, таркибий қисмлар ўртасидаги мувофиқликни таъминлаш ва уларни мувофиқлаштириш орқали молиявий бошқарувни тўғри йўналишга қаратди.

Корпоратив молияни бошқаришни рақамлаштириш маълумотларни интеграциялаштириш ва бир жойда сақлаш имконини беради. Бу акциядорлик жамиятларига ҳар қандай молиявий қарорни қабул қилишда тезкорликни таъминлашга ёрдам беради.

Рақамлаштириш технологияларининг ривожланиши

1. Блокчейн ва криптовалюта — корпоратив молияни рақамлаштиришнинг янги ва мураккаб йўналишлари

криптовалюта технологиялари корпоратив молия бошқарувига янги имкониятлар яратмоқда. Блокчейн технологияси маълумотларни хавфсиз сақлаш ва уларни аниқлаштиришни таъминласа, криптовалюта янги сармоялаш имкониятларини очади.

2. **"Big Data" ва сунъий интеллект — молия бошқаришидаги таҳлилларни такомиллаштириш** "Big Data" ва сунъий интеллект (AI) корпоратив молия бошқарувида таҳлиллар ва прогнозлашни самарали амалга ошириш учун қўлланилади. Бу технологиялар молиявий маълумотларни тизимлаштириш ва аниқлаштиришнинг янги имкониятларини тақдим этади, шу билан бирга, ризикларни камайтиришга ёрдам беради.

Хулоса

Корпоратив молияни рақамлаштириш жараёни корпоратив молияни бошқаришда янги имкониятлар ва самарадорликни кенгайтиришга ёрдам беради. Рақамлаштириш технологиялагининг ривожини акциядорлик жамиятларига молиявий қарорларни тез ва аниқ қабул қилиш, бизнес стратегияларини ишлаб чиқиш ва молиявий ризикларни бошқаришда янги йўналишлар яратиш имконини бермоқда. Акциядорлик жамиятларида рақамлаштиришнинг келажаги молиявий бошқарувнинг барқарорлигини ва самарадорлигини оширишга катта таъсир кўрсатади.

Рақамлаштиришнинг корпоратив молияга таъсири иқтисодий жараёнларнинг ҳар бир босқичида кўзга кўринарли ва муҳимдир. Масалан, молиявий қарорлар тезкор ва аниқ қабул қилиниши, ҳисоботлар ишлаб чиқишда вақт ва ресурслар тежаниши, молиявий маълумотларни интеграциялаштириш орқали стратегиялар ишлаб чиқиш, акциядорлар учун аниқ ва ишончли маълумотларни тақдим этишга имкон яратади. Бу омиллар, ўз навбатида, акциядорлик жамиятларининг ривожланишини ва рақобатбардошлигини таъминлашга ёрдам беради.

Келажақда, рақамлаштиришнинг корпоратив молияга таъсири янада кучайиши кутилмоқда. Технологияларнинг ривожланиши, айниқса, сунъий интеллект ва блокчейн соҳасидаги инноватсиялар, корпоратив молияда янги имкониятлар ва кенгашлар яратади. Рақамлаштиришнинг келажаги, айниқса, молиявий маълумотларнинг интеграциялашуви ва автоматлаштириш жараёнлари орқали молиявий бошқарувни янада осонлаштиришга қаратилган бўлади.

Шу билан бирга, рақамлаштиришнинг янада кенг қўлланилиши ва ривожланиши учун барча компаниялар молиявий технологиялардан фойдаланишда яхшироқ тайёргарлик кўришлари ва инновацион ўзгаришларга мослашишлари керак. Молиявий бошқарув соҳасидаги рақамлаштириш жамиятлар учун янги стратегиялар ишлаб чиқиш, жадал ривожланиш ва глобал бозорлардаги ўзгаришларга тез жавоб бериш имкониятини яратади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Абдуллаев А. Қ. (2022). *Корпоратив молияда рақамлаштиришнинг аҳамияти*. Тошкент, Тошкент давлат иқтисодийёт университети.

2. Икромов А. Н. (2020). *Корпоратив молиядаги инновациялар: замонавий технологиялар ва ёндошувлар*. Тошкент, Ўзбекистон Миллий университети.
3. Smith, J. (2021). *Corporate Finance and Digitalization: Trends and Opportunities*. Harvard Business Review.
4. Lee, K., & Park, H. (2020). *Blockchain and Artificial Intelligence in Corporate Finance*. Financial Technology Journal.
5. Rusu, A., & Dragnea, C. (2022). *The Impact of Big Data in Financial Management*. Journal of Financial Analytics.
6. Kharaz, E. (2023). *Integrating Digital Platforms for Financial Management in Joint-Stock Companies*. International Finance Journal.

Copyright: © 2024 by the authors. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-4.0 International License (CC - BY 4.0)

